

Verksamhetsplan 2005 för Föreningen Kalix Bygdemål

Föreningen bildades och fick sina stadgar 1993. Föreningen har fyra lovvärda ändamål: att vårda och vidmakthålla det genuina Kalixmålet, att dokumentera språket i tal och skrift, att sprida kunskap om Kalixmålet och att föra kunskapen vidare till kommande generationer.

Verksamhetsformerna för att förverkliga målen kan diskuteras. Det finns många sätt att arbeta som kan ge liknande resultat. En beredskap att ändra sig och lära av erfarenheten när det gäller arbetsformer är viktig. Men viktigast av allt är aktivitet och arbetsglädje till förmån för uppgiften. Vi måste brinna för uppgiften.

För Kalixmålet har något oskattbart som vi vill bevara. Den musikaliska skönheten i språket, den skräddarsyning till individen som kan ske med ett språk utan skriftspråkets tvångströja, humorn som finns bevarad i uttryck och uttryckssätt, de många orden som minner om tider och epoker som varit, orden som ger andra perspektiv för att de lär oss se på världen på ett annat sätt, gemenskapen som finns med andra som kan det här språket, glädjen att få dela med sig av det man kan till andra, och mycket annat som du nog kan komma på. Det finns många goda skäl att arbeta för främjandet av Kalixmålet.

Men hur gör man det bäst? Hur arbetar man i en förening som vår för att främja de ädla målen? Det är särskilt fem områden vi skulle vilja förordade arbete på.

1. Ordlistan

Kölis-kålvan är en informell sammanslutning av kalixmålsintresserade i föreningen. Man har varit pådrivande i skapandet av en ordlista på Kalixmål. En skrift som påbörjades 1994 och blev klar sex år senare. Den har varit mycket uppskattad och är ett viktigt bidrag till främjandet av kunskapen om vårt tungomål. Det arbetat skall fortsättas. Det handlar först och främst om att åstadkomma en andra reviderad och utökad upplaga av ordlistan, klar kanske i slutet på 2005. Man kommer att utgå från kalixmålets benämningar och söka finna goda översättningar till orden och uttrycken. För att redaktionskommittén i Køliskålvan skall lyckas med uppgiften att få till en bra andra upplaga av ordlistan behöver de tips och råd från alla medlemmar som har synpunkter sedan de tagit del av första upplagan. Kontakta Ivar Nilsson eller någon annan i gruppen Køliskålvan.

2. Texter på bondska

Kölis-kålvan har under åren genom många möten och ett flertal uppträdanden med revynummer, sketcher och teaterpjäser effektivt verkat i Föreningens Kalix Bygdemål anda. Det här arbetet bör fortsätta och utökas. Framför allt är goda manus, idéer, uppslag och nya intresserade välkomna. Alla som har några texter på bondska kontakta köliskålvan, styrelsen eller ordföranden. Vi har stort behov av bra texter på bondska. Får vi bara in nog med texter så kan vi nog från föreningen åstadkomma ett regelbundet utkommande föreningsblad eller nyhetsbrev till medlemmarnas fromma.

3. Texter och bilder till hemsidan

Men föreningen lever ju i nutiden. Vi måste finnas med i den värld vi lever i idag. Skapandet av en bra hemsida för föreningen, där föreningen finns för hela världen är en mycket angelägen uppgift. Glöm inte bort att tusentals tidigare Kalixbor och deras anhöriga lever i förskingringen och vill veta om och vara stolta över sina rötter, inte minst språket. En bra hemsida är ett värdefullt och billigt sätt att nå dessa personer, som också säkert därmed kan berika föreningen med sina kunskaper och erfarenheter.

Därför skall det arbete med att skapa och utveckla den sajt för föreningen som skapats 2004 med adressen www.kalixbondska.se fortsätta.

4. Inspelningar av tal och sång på kalixmål

Visor, dikter, rim, berättelser, ortnamn, fraser, språkliga analyser av ord och deras ursprung, analyser av språkskillnader mellan olika områden där Kalixmålet talas, uppteckningar, inspelningar, etc. finns det goda skäl att arbeta vidare med inom föreningen. En del av det arbetet kan vi visa upp och sprida på den årliga dialektfestival vi har, på det sedvanliga höst- och medlemsmötet vi brukar ha, och på andra möten med publiken vi kan tänkas ha. Det hastar att medlemmarna spelar in intervjuer, historier, sånger, agerande med kalixmålstalande. Ljudband och ännu hellre videoband med personer som talar på kalixmål behöver vi massor av i föreningen. Redigering av band behöver vi också hjälp med från medlemmarna, så att vi småningom skall kunna erbjuda inspelningar på kalixmål på CD och Internet. Hör av dig till styrelsen för att hjälpa till.

5. En samlingsplats i Kalix

För att kalixmålet skall bevaras behöver det talas. Vi som är intresserade av tala språket skulle behöva ett ställe dit vi kunde gå och träffa andra kalixmålstalande när vi blir talsugna. Hur vore det om vi varje onsdag eftermiddag efter klockan 16 kunde gå till ett central beläget visst kafé eller matställe i Kalix och veta att då satt där kanske också någon annan pratsugen kalixmålstalande? Idén behöver funderas vidare på och förhoppningsvis förverkligas under det kommande året.

6. Kalixmålet skall märkas.

Vi lever i en värld som domineras mycket av massmedia. Det finns en tendens till att det som inte syns i massmedia som tidningar, tidskrifter, radio, TV, Internet och böcker det finns inte. Därför måste vi synas och märkas mera. För när vi släpper fram kalixmålet ger vi också plats för det som har varit och fortfarande är en väsentlig del av det som är kalixbygdens särskilda kultur. Var stolta och ge plats för denna slags kultur i Kalixbygden.

Har du förslag på något annat eller ytterligare du tycker att föreningen bör göra framöver? Och vad kan du själv bidra med? Nånannanismen lider inte den av som tycker ”själv är bästa dräng”. Föreningen Kalix Bygdemål behöver just dig.

Kalix den 13 mars 2005

Styrelsen för Föreningen Kalix Bygdemål